

Majowe śpiewanie

- Majowe śpiewanie

Źródło: online-skills, źródło:, licencja: CC0.

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

1. W zakresie śpiewu. Uczeń:

b) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) minimum 10 różnorodnych utworów wokalnych w roku szkolnym: wybrane pieśni (w tym artystyczne i patriotyczne),

4. W zakresie słuchania i percepcji muzyki. Uczeń:

1) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości):

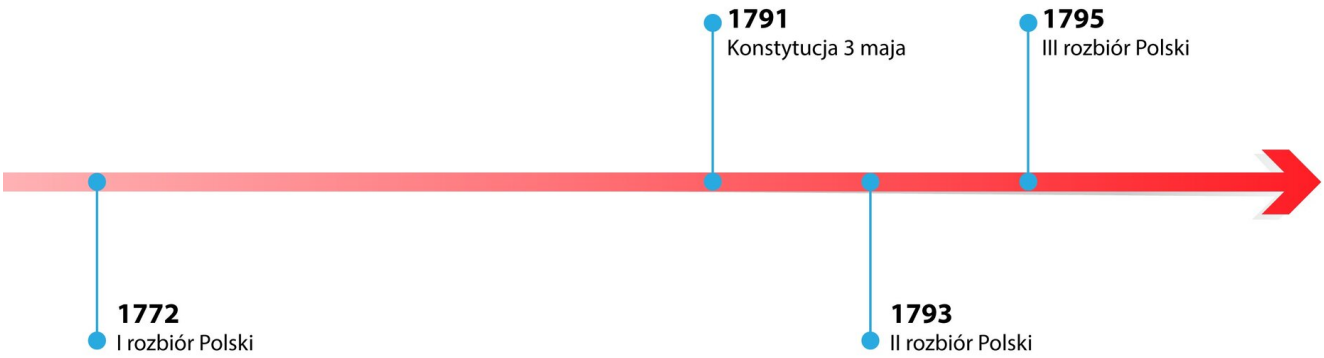
d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie.

Nauczysz się

> śpiewać pieśń *Witaj, majowa jutrzenko*, zwaną też *Mazurkiem 3 Maja*;
>
> definiować słowo *konstytucja*;
>
> wykazywać cechy mazura;
>
> wykazywać różnice pomiędzy mazurem, a mazurkiem;
>
> wymienić mazury i mazurki polskich kompozytorów.

Święto Konstytucji 3 Maja

Jednym z najważniejszych polskich świąt narodowych jest Święto Konstytucji 3 Maja. Poniższe zdjęcie ukazuje czas uchwalenia Konstytucji oraz inne ważne historycznie wydarzenia.

Oś czasu, online-skills, CC BY 3.0

Pojęcie *konstytucja*

Konstytucja, czyli **ustawa zasadnicza** to zbiór najważniejszych praw obowiązujących w państwie. Konstytucja określa podstawy funkcjonowania państwa, wyznacza uprawnienia organów władzy, zawiera wykaz praw i obowiązków obywateli.
Konstytucję nazywamy **ustawą zasadniczą**, ponieważ jest to podstawowy akt prawny najwyższego rzędu. Reguluje ustrój polityczny i gospodarczy państwa, ustala uprawnienia organów państwowych i sposób ich powoływania. Określa prawa obywatela oraz wylicza mu obowiązki. Nadrzędna w stosunku do pozostałych aktów normatywnych.

Dokument

Konstytucja 3 Maja stała się dokumentem, mającym szczególne znaczenie dla Polaków. Miała ona zapobiec nieuchronnemu upadkowi Rzeczpospolitej Obojga Narodów. Nad dokumentem pracowali między innymi: Stanisław Małachowski, Ignacy Potocki, Hugo

Kołłątaj, Stanisław Staszic, Stanisław August Poniatowski oraz Scipione Piattoli. Wprowadzić miała między innymi zniesienie liberum veto, wolnej elekcji oraz przywilejów dla drobnej szlachty. Była ona pierwszą konstytucją w Europie a drugą na świecie.

1

Wielki polski malarz - Jan Matejko uwiecznił chwilę uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Widnieją na nim czołowe postaci Rzeczpospolitej Obojga Narodów.

Jan Matejko, „Konstytucja 3 Maja 1791 roku”, 1891, Zamek Królewski, Warszawa, Polska, mojportret.pl, CC BY 3.0

Pieśń *Witaj, majowa jutrzenko*

„Witaj, majowa jutrzenko”, AMFN, CC BY 3.0

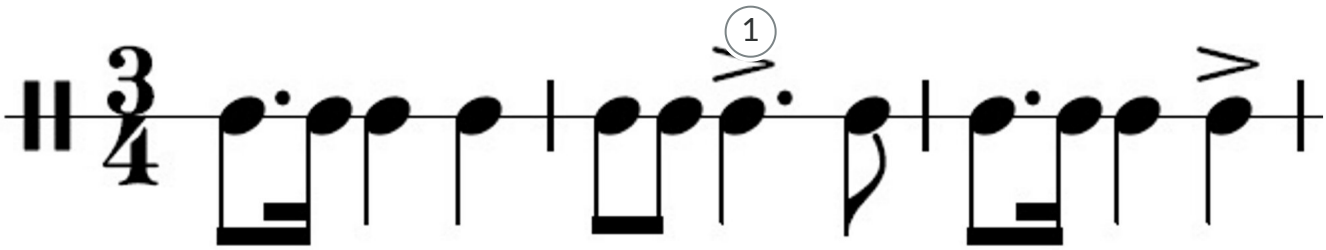
Polecenie 1

Z faktem uchwalenia Konstytucji 3 Maja związana jest znana, historyczna polska pieśń. Jej tytuł brzmi *Witaj, majowa jutrzenko*. Wysłuchaj przykładu nagrania pieśni. Określ jej nastrój i tempo.

Polecenie 2

Określ tonację - wesoła, czyli durowa, czy mollowa, czyli smutna? W jakim tempie została wykonana? Jakie metrum? Kto wykonuje?

Wykonywana pieśń znana jest także pod drugą nazwą: *Mazurek 3 Maja*. Nazwa mazurek jest pokrewna z nazwą polskiego tańca narodowego – mazura. Największy zbiór mazurków skomponował **Fryderyk Chopin.**

1

Zwróć uwagę na zmienne akcenty zaznaczone znakiem >

Zapis rytmu mazura, muzykotekaszkolna.pl, CC BY 3.0

Przyjrzyj się poniższej ilustracji i zwróć uwagę na strój do tańca narodowego – mazura. Aby zdobyć dodatkowe informacje klikaj na interaktywne punkty.

1

Żupan - suknia w jednolitym kolorze, noszona pod kontuszem, zapinana rzędem guzików.

2

Kontusz - suknia wierzchnia, z rozcinanymi rękawami, zwanymi wylotami, zakładana na żupan, zwykle w kontrastowym kolorze, przepasana jedwabnym pasem.

3

Kołpak - czapka z bogatej tkaniny, zdobiona futrem, broszą i czaplimi piórami.

4

Szerokie spodnie wpuszczone w wysokie buty (baczmagi) z cholewami z miękkiej skóry, zwykle farbowane na żółto lub czerwono.

5

Suknia z dopasowanym stanikiem i szeroką spódnicą.

6

Kontusik - wzorowana na męskim kontuszu kamizelka lub narzutka na suknię.

7

Trzewiki farbowane na żółto lub czerwono.

8

Konfederatka - czapka z aksamitu, zdobiona futrem.

Wysłuchaj utworu Mazurek D-dur op. 33 nr 3, który ma zróżnicowane tempo. Utwór przeplatany jest żywiołowością oberka i wolniejszego mazura. W czasie słuchania utworu zwróć uwagę na jego tempo i styl gry na instrumencie.

1

Utwór: Mazurek D-dur op. 33 nr 3, autorstwa Fryderyka Chopina
Wykonawca: Pianista z Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Nagranie dostępne pod adresem https://zpe.gov.pl/b/PQMTiP7ni

Louis-Auguste Bisson, fotografia Fryderyka Chopina, ok. 1849, Cité de la Musique, Paryż, Francja, wikimedia.org, domena publiczna (ilustracja); Fryderyk Chopin, „Mazurek D-dur op. 33 nr 3", AMFN, CC BY 3.0

Zadania

Ćwiczenie 1

Dobierz definicję do właściwego hasła:

KONSTYTUCJA	zbiór najważniejszych praw obowiązujących w państwie. (...) określa podstawy funkcjonowania państwa, wyznacz kompetencje organów władzy, zawiera katalog praw i obowiązków obywateli.
ŚWIĘTO NARODOWE	to okres związany z historią państwa, jego tradycjami i kulturą. W czasie obchodów świąt państwowych często organizowane są wiece, spotkania z politykami, parady, uroczyste przemarsze służb mundurowych, apele i występy. Tego dnia może kursować bezpłatna komunikacja miejska, a sklepy i instytucje mogą być wtedy nieczynne. Często są to dni wolne od pracy i nauki.
TANIEC NARODOWY	jest to pojęcie odnoszące się do tańców, które wywarły największy wpływ na historię kultury i tradycje muzyczne w danym narodzie. Tańce te mają swoje źródło u tańców ludowych, jednak przez upływ czasu przeobraziły się w tańce, które znacząco odbiegały od swoich ludowych pierwowzorów.

Ćwiczenie 2

Uzupełnij pola.

Konstytucja 3 [ ], ustawa zasadnicza uchwalona w [ ] roku przez Sejm [ ]
pod nazwą *Ustawa rządowa*. Pierwsza w [ ], a druga na [ ] (po konstytucji
Stanów Zjednoczonych) [ ] regulująca zakres działania władz państwowych oraz prawa i obowiązki obywatelskie.

Ćwiczenie 3

Uporządkuj fragment tekstu utworu: *Witaj, majowa jutrzenko*

- Która w całej Polsce słynie.
- Witaj maj, trzeci maj,
- U Polaków błogi raj.
- Uczcimy ciebie piosenką,
- Witaj majowa jutrzenko,
- Świeć naszej polskiej krainie,

Ćwiczenie 4

Z podanych nazw tańców wybierz narodowe tańce polskie.

- [ ] oberek
- [ ] samba
- [ ] kujawiak
- [ ] rumba
- [ ] tango
- [ ] polka
- [ ] polonez
- [ ] krakowiak
- [ ] mazur

Ćwiczenie 5

Uzupełnij pola.

Pieśń pt. *Witaj, majowa jutrzenko* jest w rytmie [ ]. Śpiewano ją w czasie uchwalenia Konstytucji [ ]. Jednym z twórców tej ustawy był Hugo [ ]. Jan [ ] namalował obraz upamiętniający to wydarzenie.
Mazur jest [ ] tańcem narodowym, liczonym na [ ].

Matejko | mazura | trzy | Kołłątaj | 3 maja | polskim

Ćwiczenie 6

Wyszukaj cztery cechy tańców. Hasła mogą się pojawiać pionowo, poziomo, i na skos. Aby zakreślić słowo zaznacz (kliknij) pierwszą i ostatnią literę.

Y	N	S	O	D	A	R	H
I	F	Ż	Y	W	Y	Z	A
W	K	S	L	E	H	P	I
E	E	B	E	S	Z	M	H
N	C	L	F	O	H	A	W
I	Y	N	S	Ł	Z	C	J
E	J	T	B	Y	O	M	R
B	S	K	O	C	Z	N	Y

◯ ŻYWY ◯ RADOSNY ◯ WESOŁY ◯ SKOCZNY

Ćwiczenie 7

Spośród podanych cech, wybierz te, które określają mazura:

- ☐ skoczny
- ☐ spokojny
- ☐ radosny
- ☐ żywy
- ☐ o zmiennym akcencie
- ☐ obracany

Ćwiczenie 8

Uzupełnij tekst.

Mazurek to utwór stylizowany, łączący cechy mazura, oberka i _____,przeznaczony do wykonania na instrumentach lub śpiewania. Najpiękniejsze mazurki skomponował wielki polski pianista i kompozytor Fryderyk _____

Moniuszko | walca | kujawiaka | Szymanowski | krakowiaka | Chopin | polki

Słownik pojęć

Konstytucja

ustawa zasadnicza to zbiór najważniejszych praw obowiązujących w państwie. Konstytucja określa podstawy funkcjonowania państwa, wyznacz kompetencje organów władzy, zawiera katalog praw i obowiązków obywateli.

Mazur

polski taniec narodowy w metrum 3/4, utrzymany w żywym, skocznym tempie.

Mazurek

utwór stylizowany, łączący cechy mazura, oberka i kujawiaka, przeznaczony do wykonania na instrumentach lub śpiewania.

Tańce narodowe

jest to zbiór tańców, które wywarły największy wpływ na historię kultury i tradycje muzyczne w danym narodzie. Tańce te mają swoje źródło u tańców ludowych, jednak przez upływ czasu przeobraziły się w tańce, które znacząco odbiegały od swoich ludowych pierwowzorów. Polskie tańce narodowe to krakowiak, kujawiak, mazur, oberek i polonez.

Święto narodowe

święto państwowe, święto narodowe – to okres związany z historią państwa, jego tradycjami i kulturą. W czasie obchodów świąt państwowych często organizowane są wiece, spotkania z politykami, parady, uroczyste przemarsze służb mundurowych, apele i występy. Tego dnia może kursować bezpłatna komunikacja miejska, a sklepy i instytucje mogą być wtedy nieczynne. Często są to dni wolne od pracy i nauki.

Święto Konstytucji 3 Maja

polskie święto państwowe, obchodzone corocznie 3 maja z okazji uchwalenia Konstytucji 3 maja 1791 roku. Święto jest ustawowym dniem wolnym od pracy. Obchody tego święta

> zabronione były przez wszystkich trzech zaborców. Święto Konstytucji 3 maja zostało ponownie uznane za święto narodowe w 1919 roku. Później od 1946 ponownie zakazano świętowania, by ostatecznie w 1990 roku przywrócić je jako święto narodowe.

Słownik pojęć opracowano na podstawie:

encyklopedia.pwn.pl

Galeria dzieł sztuki

Jan Matejko, „Konstytucja 3 Maja 1791 roku”, 1891, Zamek Królewski, Warszawa, Polska, mojportret.pl, CC BY 3.0

Biblioteka muzyczna

	M-086-UM1 „Witaj, majowa jutrzenko”, AMFN, CC BY 3.0
2	M-086-UM2 Fryderyk Chopin, „Mazurek D-dur op. 33 nr 3”, AMFN, CC BY 3.0